

Zadeva C-311/19**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

16. april 2019

Predložitveno sodišče:

Nejvyšší správní soud (Češka republika)

Datum predložitvene odločbe:

21. marec 2019

Vlagatelj revizije:

BONVER WIN, a. s.

Nasprotna stranka:

Ministerstvo financí

[...]

SKLEP

Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) [...] (ni prevedeno) [sestava razširjenega senata] v sporu med vlagateljem revizije: **BONVER WIN** a.s., s sedežem na naslovu [...] (ni prevedeno) Ostrava [(Češka republika)] proti nasprotni stranki: **Ministerstvo financí** (ministrstvo za finance), [...] (ni prevedeno) Praga 1 [(Češka republika)], zoper odločbo ministrstva za finance z dne 22. julija 2014 [...] (ni prevedeno) v zvezi z revizijo, ki jo je zoper sodbo Městský soud v Praze (mestno sodišče v Pragi) z dne 15. junija 2016 vložil vlagatelj revizije [...] (ni prevedeno)

sklenilo:

I. Sodišču Evropske unije se v predhodno odločanje **predložijo** ta vprašanja:

1. Ali se člen 56 in naslednji Pogodbe o delovanju Evropske unije uporabijo za nacionalno zakonodajo (zavezujoč splošni akt v obliki občinske uredbe), ki prepoveduje določeno storitev v delu ene občine, samo zato, ker nekatere stranke ponudnika storitve, na katerega se ta

zakonodaja nanaša, lahko pridejo ali pridejo iz druge države članice Evropske unije?

Če je tako, ali samo zatrjevanje morebitne prisotnosti strank iz druge države članice zadostuje za to, da se uporabi člen 56 Pogodbe o delovanju Evropske unije, ali pa mora ponudnik storitve dokazati, da dejansko opravlja storitve za stranke, ki pridejo iz drugih držav članic?

2. Ali je za odgovor na prvo vprašanje pomembno, da:

- (a) je morebitna omejitev svobode opravljanja storitev precej omejena tako v geografskem kot tudi v vsebinskem smislu (morebitna uporaba izjeme *de minimis*);**
- (b) se ne zdi, da nacionalna zakonodaja pravno in dejansko različno ureja položaj subjektov, ki opravljajo storitve predvsem za državljane drugih držav članic Evropske unije, na eni strani in subjektov, ki se osredotočajo na domače stranke na drugi strani?**

II. [...] (ni prevedeno) [nacionalni postopek]

Obrazložitev:

I. Predmet postopka

- [1] Tožeča stranka (v nadaljevanju: vlagatelj revizije) je češka gospodarska družba, ki je prirejala igre na srečo v mestu Děčín na podlagi dovoljenja, ki ga je podelila tožena stranka (v nadaljevanju: nasprotna stranka), ministrstvo za finance.
- [2] Z uredbo št. 3/2013 [...] občine Děčín o ureditvi prirejanja stav, loterij in drugih podobnih iger, ki je zavezujoč splošen akt, se je prepovedalo prirejanje stav, loterij in drugih podobnih iger v smislu Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (zakon št. 202/1990 o loterijah in podobnih igrah, v nadaljevanju: zakon o loterijah) na celotnem ozemlju občine Děčín, pri tem pa je določala izjemo za igralnice, ki so bile v krajih, naštetih v prilogi 1 k uredbi. Zato so organizatorji loterij in stav, ki so imeli licenco, kršili zakon, razen če so bili njihovi prostori na enem od naslovov s seznama v prilogi k občinski uredbi.
- [3] Nasprotna stranka je z odločbo z dne 22. oktobra 2013 na podlagi člena 43(1) zakona o loterijah vlagatelju revizije odvzela licenco za prirejanje iger na srečo na naslovu Kamenická 657/155, Děčín. V obrazložitvi odločbe je navedla, da ta licenca ni bila v skladu z občinsko uredbo št. 3/2013. Vlagatelj revizije se je pritožil zoper odločbo nasprotne stranke, ministrstvo za finance pa je pritožbo zavrnilo z odločbo z dne 22. julija 2014.
- [4] Vlagatelj revizije je zoper to odločbo pri Městský soud v Praze (mestno sodišče v Pragi) vložilo tožbo, ki jo je navedeno sodišče zavrnilo. V obrazložitvi sodbe je, med drugim, zavrnilo argument, da so bila nacionalna pravila v nasprotju s

pravom Unije. Menilo je, da pravo Unije ne velja za ta položaj, saj vlagatelj revizije v tej zadevi ni oseba, ki uresničuje svobodo opravljanja storitev.

- [5] Vlagatelj revizije je zoper sodbo Městský soud v Praze (mestno sodišče v Pragi) vložil revizijo pri Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče). Vlagatelj revizije je trdil, da je Městský soud v Praze (mestno sodišče v Pragi) storilo napako, ker ni uporabilo prava Unije. Določbe občinske uredbe št. 3/2013 mesta Děčín in določbe zakona o loterijah (zlasti člen 43(1) v povezavi s členom 50(4)) so po mnenju vlagatelja revizije v nasprotju s pravom Unije. Vlagatelj revizije se je skliceval zlasti na sodbo Sodišča v zadevi Berlington Hungary in drugi, C-98/14, v skladu s katero morajo ukrepi, ki jih države članice sprejmejo v zvezi z omejitvami prirejanja loterij na svojem ozemlju, izpolnjevati merila v zvezi s sorazmernostjo, ki jih je Sodišče opredelilo v točki 92 navedene sodbe. Vlagatelj revizije je trdil, da ureditev loterij v Češki republiki ne izpolnjuje navedenih meril: nacionalna ureditev loterij ni sistematična ali dosledna, saj občinam dovoli, da popolnoma samovoljno izdajajo zavezujoče splošne akte v obliki uredb, ne da bi zanje postavila kakršna koli pravila ali določila varovala.
- [6] Vlagatelj revizije je s sklicevanjem na točki 25 in 26 sodbe Sodišča Berlington Hungary poudaril, da so bile „nekateré stranke“, ki so obiskovale prostore v Děčínu, kjer se je prirejala loterija, in so uporabljale zadevne loterije kot storitev, državljanji drugih držav članic Unije. Torej je vlagatelj revizije opravljal storitve za te osebe v smislu člena 56 PDEU. Vlagatelj revizije je to trditev podprl z zapriseženo izjavo osebe, ki zelo dobro pozna okoliščine v zadevnih prostorih, in je prav tako predlagal, naj se ta oseba zasliši kot prič. Poleg tega je vlagatelj revizije navedel številne predloge, ki pa jih tu za namene vprašanj, predloženih v predhodno odločanje, ni treba navesti.
- [7] V odgovoru na revizijo je nasprotna stranka med drugim trdila, da pravo Unije ne velja za povsem notranje položaje in da je argument v zvezi s tujimi strankami nepomemben.
- [8] Peti senat Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) je po predhodni presoji zadeve predlagal, da se preizkusi prejšnja sodna praksa Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče). Zato je zadevo predložil razširjenemu senatu Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče). Peti senat je navedel, da Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) v primerih, kakršen je primer vlagatelja revizije, na splošno ni ugotovilo nobenega „elementa Evropske unije“, tako da se v teh postopkih organizator loterij in drugih podobnih iger ni mogel sklicevati na pravo Unije, zlasti na svobodo opravljanja storitev. Vendar je v dopolnitvi prvotne tožbe in v reviziji vlagatelj revizije navedel, da se pravo Unije uporabi, saj so bile nekatere njegove stranke državljanji drugih držav članic Unije, za katere je vlagatelj revizije opravljal storitve v smislu člena 56 PDEU. Poleg tega je Děčín oddaljen približno 25 km od nemške meje in je priljubljen kraj, kamor nemški državljani pridejo zaradi storitev. Zato ni nobenega dvoma, da je podan čezmejni element. Zaradi tega argumenta je peti senat predložil zadevo razširjenemu senatu.

- [9] Peti senat meni, da se za to zadevo uporabi pravo Unije ravno zato, ker so nekatere stranke vlagatelja revizije državljani drugih držav članic Unije. Če je vlagatelj revizije navedel, da opravlja storitve tudi za državljane drugih držav članic Unije, uporabe prava Unije ni mogoče izključiti samo z izjavo, da je zadevno pravno razmerje izključno nacionalno in ni povezano s trgovino med državami članicami. Iz sodbe v zadevi *Berlington Hungary* namreč izhaja, da če so nekatere stranke državljani drugih držav članic Unije, to ni izključno nacionalna zadeva; nasprotno, gre za čezmejno opravljanje storitev v smislu člena 56 PDEU. Zato dejstvo, da je vlagatelj revizije češka pravna oseba, ki ponuja storitve v Češki republiki, ne izključuje uporabe prava Unije v tej zadevi.
- [10] Peti senat poudarja, da čeprav ureditev iger na srečo ni usklajena na ravni Unije, ostaja dejstvo, da morajo države članice ravnati v skladu s pravom Unije, zlasti z določbami primarnega prava o svobodi opravljanja storitev. Hkrati je treba upoštevati, da Sodišče ne uporabi pravila *de minimis*, ko presoja, ali določena omejitev temeljnih svoboščin notranjega trga spada na področje uporabe prava Unije. Sodišče je dosledno odločalo, da Pogodba o delovanju Evropske unije velja za vsako omejitev temeljne svoboščine, čeprav je njen obseg omejen ali je omejitev manjšega pomena.
- [11] Glede na zgornje ugotovitve in zlasti glede na [...] (ni prevedeno) sodno prakso Sodišča peti senat meni, da Sodišču ni treba postaviti vprašanja, ali ta zadeva vsebuje element Evropske unije. V tem smislu je zaobsežen z doktrino *acte éclairé*. Vendar so drugi senati Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) v primerljivih primerih prišli do drugačnega sklepa in so odločili, da se pravo Unije ne uporabi niti v primeru, v katerem so bile storitve delno opravljene tudi za državljane drugih držav članic Unije. Peti senat je zato predložil zadevo razširjenemu senatu Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) z namenom, da bi ta spremenil prejšnjo sodno prakso.
- [12] V odgovor na prenos zadeve na razširjeni senat je vlagatelj revizije predlagal, naj razširjeni senat predloži vprašanje Sodišču v predhodno odločanje in pojasni, ali se pravo Unije uporabi ali ne.

II. Upoštevna zakonodaja Unije in nacionalna zakonodaja

- [13] Člen 56 PDEU določa: „V okviru določb, navedenih v nadaljevanju, se omejitve svobode opravljanja storitev v Uniji prepovejo za državljane držav članic, ki imajo sedež v eni od držav članic, vendar ne v državi osebe, ki so ji storitve namenjene“.
- [14] V skladu s členom 50(4) zakona o loterijah, ki je veljal leta 2013, lahko občina sprejme zavezujoč splošni akt v obliki uredbe, v kateri se določi, da se lahko stave, loterije in podobne igre prirejajo samo na krajih in ob času, določenih v uredbi, ali pa lahko določi, v katerih krajih v občini in ob katerem času je prirejanje teh loterij in drugih podobnih iger prepovedano, oziroma se lahko v celoti prepove prirejanje loterij in drugih podobnih iger v celotni občini. Hkrati zakon o loterijah opredeljuje stave, loterije in podobne igre.

- [15] V skladu z zakonom o loterijah lahko občine urejajo prirejanje iger na srečo z zavezujočimi splošnimi akti, ki jih izdajo na podlagi svojih izvernih pristojnosti. Na podlagi teh pristojnosti lahko določijo popolno prepoved iger na srečo v občini, selektivno določijo licenco zanje ali izdajo splošno licenco. Odločitev o določeni obliki ureditve je politična odločitev, v zvezi s katero ima občina diskrecijsko pravico, pri čemer uresničuje pravico samoupravljanja. Nekatere občine uporabijo diskrecijsko pravico na podlagi zakona o loterijah, tako da določijo popolno prepoved, pogosteje pa da določijo selektivno prepoved (kot je to storilo mesto Děčín v tej zadevi), medtem ko se druge občine odločijo, da sploh ne bodo urejale iger na srečo.
- [16] Za nadzor, ali je občina pri oblikovanju politik ostala v okviru meja svoje diskrecijske pravice, ki jo dopuščajo ustavna načela in upošteveno pravo Unije (če se uporabi v zadevi), je pristojno predvsem ministrstvo za notranje zadeve v okviru nadzora občinskega izvajanja izvernih pristojnosti občine. Zakonitost in ustavnost uredbe, ki je zavezujoč splošni akt, lahko preverijo tudi upravna sodišča – kot je dejansko v tej zadevi – ali Ústavní soud (ustavno sodišče).
- [17] V skladu s členom 50(4) zakona o loterijah je mesto Děčín izdalo občinsko uredbo št. 3/2013 o ureditvi prirejanja stav, loterij in podobnih iger. Z uredbo se je v skladu z zakonom prepovedalo prirejanje stav, loterij in drugih podobnih iger po vsem mestu. Hkrati je bil v prilogi 1 k uredbi seznam točnih naslovov v Děčínu, kjer je vodenje igralnic dovoljeno.
- [18] V prejšnji sodni praksi je Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) ugotovilo, da pravo Unije, ki ureja svobodo opravljanja storitev v Evropski unij, ne velja za zgornjo vrsto ureditve, tudi če so nekatere stranke igralnic ali podobnih podjetij državljani drugih držav članic Unije.

III. Analiza vprašanj za predhodno odločanje

- [19] V obravnavani zadevi se Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) sreča z vprašanjem, ali se pravo Unije – in sicer pravila, ki urejajo svobodo opravljanja storitev v Evropski uniji (člen 56 in naslednji PDEU) – uporabi samo zato, ker so nekatere stranke igralnice vlagatelja revizije državljani drugih držav članic Unije.
- [20] Iz spodaj navedenih razlogov je razširjeni senat Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) menilo, da je treba pri Sodišču vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe.
- [21] Svoboda opravljanja storitev, zagotovljena s pravom Unije, ne velja samo za ponudnike, ampak tudi za stranke (glej Cowan, 186/87, EU:C:1989:47, in poznejšo sodno prakso). Razširjeni senat meni, da je osrednje vprašanje spora v tej zadevi, vprašanje morebitnih omejitev svobode *strank*, da prejemajo storitve. Vlagatelj revizije je češka družba z omejeno odgovornostjo s sedežem v Češki republiki, torej ni nobenega ugovora o morebitnih omejitvah svobode opravljanja storitev z vidika ponudnika.

- [22] Razširjeni senat dopušča, da bi iz sodne prakse Sodišča lahko sledilo, da se člen 56 in naslednji PDEU uporabijo za to zadevo. Osebe s sedežem v eni od držav članic, ki se v drugo državo članico napotijo kot turisti ali v okviru študijskega potovanja, se štejejo za prejemnike storitev v smislu prava Unije (Komisija/Španija, C-211/08, EU:C:2010:340, točka 51 in navedena sodna praksa).
- [23] Sodišče je v zadevi *Berlington Hungary in drugi*, C-98/14, EU:C:2015:386, najprej ugotovilo, da so bile številne stranke pritožnikov v postopku v glavni stvari državljani Evropske unije, ki so letovali na Madžarskem (točka 25), in nato navedlo (točka 26): „Pri storitvah, ki jih ponudnik s sedežem v eni od držav članic nudi prejemniku s sedežem v drugi državi članici, ne da bi pri tem vanjo potoval, gre za čezmejno opravljanje storitev v smislu člena 56 PDEU“. Sodišče navaja tudi svojo prejšnjo sodno prakso (sodbe *Alpine Investments*, C-384/93, EU:C:1995:126, točki 21 in 22; *Gambelli in drugi*, C-243/01, EU:C:2003:597, točka 53; in *Komisija/Španija*, C-211/08, EU:C:2010:340, točka 48).
- [24] Nacionalna zakonodaja, kakršna je češka zakonodaja, ki ureja loterije in stave – ki se uporablja brez razlikovanja za češke državljane in državljane drugih držav članic –, lahko na splošno spada na področje uporabe določb o temeljnih svoboščinah, zagotovljenih s Pogodbo o delovanju Evropske unije, le, kadar se ta uporablja za položaje, ki so povezani s trgovino med državami članicami (glej v tem smislu sodbi *Anomar in drugi*, C-6/01, EU:C:2003:446, točka 39, in *Garkalns*, C-470/11, EU:C:2012:505, točka 21).
- [25] Večina zadev, v katerih je Sodišče odločalo v zvezi s tem, je imelo tožbeni temelj s pomembnim „čezmejnim“ elementom.
- [26] V zadevi *Alpine Investments* so se storitve v zvezi s terminskimi posli ponujale prek telefona z Nizozemske ne samo strankam na Nizozemskem, ampak tudi strankam iz drugih držav članic Unije; nacionalna ureditev je prepovedovala to ponujanje storitev, tudi drugim državam članicam. Sodišče je ugotovilo, da se pravo Unije „nanaša na storitve, ki jih ponudnik ponuja po telefonu morebitnim prejemnikom storitev, ki imajo sedež v drugi državi članici, in jih opravlja, ne da bi zapustil državo članico, v kateri ima sedež“ (točka 22).
- [27] V sodbi *Gambelli* je Sodišče podobno odločilo, da se pravo Unije nanaša tudi na storitve, ki jih ponudnik s sedežem v državi članici ponuja prek interneta – in torej ne da bi zapustil svojo državo – prejemnikom v drugi državi članici (čezmejno ponujanje storitev prek interneta). S kakršno koli omejitvijo teh dejavnosti se ovira svoboda takega ponudnika, da opravlja storitve (točka 54).
- [28] Sodišče je v zadevi *Berlington Hungary in drugi* sicer poudarilo, da so bile številne stranke pritožnikov v postopku v glavni stvari državljani Evropske unije, ki so letovali na Madžarskem (točka 25), ampak je tudi odločilo, da se pravo Unije nanaša na položaje, v katerih „nikakor ni izključeno, da so ali bi lahko bili

gospodarski subjekti s sedežem v drugih državah članicah, ne v Madžarski, zainteresirani za odprtje igralnih salonov na madžarskem ozemlju“ (točka 27).

- [29] Vendar je očitno, da Sodišče v svoji sodni praksi v zvezi s svobodo opravljanja storitev še ni jasno navedlo, ali se pravo Unije, vključno s členom 56 in naslednjimi PDEU, uporabi samo zato, ker storitev, ki se opravlja v državi članici predvsem za državljane te države članice, uporablja ali bi jo tudi lahko uporabljala skupina državljanov druge države članice Unije.
- [30] Ta težava je razlog, da razširjeni senat postavlja *prvo vprašanje* za predhodno odločanje. Če se v postopku pred nacionalnim sodiščem zatrijuje morebitni konflikt s pravili o svobodi opravljanja storitev na podlagi prava Unije, kdo mora dokazati obstoj čezmejnega elementa, zaradi česar se uporabi člen 56 in naslednji PDEU, in v kakšnem obsegu mora to storiti? Ali trditev stranke (kar je običajno), da državljani drugih držav članic obiskujejo ali bi lahko obiskali njene prostore, zadostuje, da se začnejo uporabljati določbe Pogodbe? Ali pa mora zadevna stranka to dejstvo dokazati? In ali obisk ene stranke iz druge države članice zadostuje?
- [31] Razširjeni senat opaža, da se ne more strinjati s hipotetično ugotovitvijo, da bi lahko to, da samo en državljan iz druge države članice Unije obišče prostore, ki ponujajo kakršne koli storitve, (v teoriji) samodejno povzročilo, da se uporabi člen 56 PDEU za katero koli nacionalno zakonodajo, ki na nacionalni ravni na splošno ureja ta storitveni sektor. Če bi bilo tako, potem v Češki republiki ne bi bilo nobenih prostorov, za katere bi veljala nacionalna pravila, ki jih ne bi pokrival člen 56 PDEU. Pravzaprav dandanes ni verjetno nobenih prostorov nikjer v Evropi – v bistvu kakršnih koli –, v katerih storitev ne bi vsaj občasno uporabljali nekateri tuji kupci.
- [32] Z *drugim vprašanjem* za predhodno odločanje razširjeni senat tudi sprašuje, ali morda niso premisleki in načela, ki obstajajo na drugih (povezanih) področjih prava Unije, pomembni za presojo prvega vprašanja.
- [33] Razprava bi bila lahko usmerjena v to, ali bi bilo treba pravilo *de minimis* – kot na primer obstaja na področjih konkurenčnega prava, državnih pomoči ali javnega naročanja (zadnji v obliki praga, ki velja v Evropski uniji za obseg/vrednost naročila) – uvesti tudi v zvezi s svobodo opravljanja storitev. Ali odvzem licence za upravljanje igralnice na samo enem naslovu v majhnem češkem mestu, ki bi lahko pripeljal do tega, da stranka iz druge države članice ne bi mogla obiskati zadevnih prostorov, res ogroža ali ovira svobodo opravljanja storitev in bi torej morala biti zadeva, ki je pomembna za pravo Unije in Sodišče?
- [34] Razširjen senat dodaja, da bi bila tudi v primerih, ki bi lahko bili *de minimis* z vidika prava Unije, seveda sodišča držav članic še vedno dolžna zagotavljati, da omejitve pravice do opravljanja gospodarske dejavnosti in opravljanja storitev, kakor je v obravnavani zadevi, niso samovoljne in diskriminatorne. Nacionalna zakonodaja pa daje dovolj podpore nacionalnim sodiščem, da to dosežejo.

Upravna sodišča so seveda tudi pripravljena varovati pravila prava Unije; vendar preden je ta pravila mogoče uporabiti, je treba najprej ugotoviti, da obstaja zadostna povezava med svobodo opravljanja storitev po vsej Uniji. Razširjeni senat v obravnavani zadevi take povezavi ne vidi.

- [35] Razširjeni senat prav tako želi izpeljati ustrezen ugotovitev iz sodbe Keck in Mithouard, C-267/91 in C-268/91, EU:C:1993:905, čeprav se zaveda, da se sodba nanaša na prosti pretok blaga, in ne storitev. Razširjeni senat meni, da uporaba nacionalnih določb, ki prepovedujejo ali urejajo določeno storitev na določene ozemlju, ne more spadati na področje uporabe člena 56 PDEU samo zato, ker so številne stranke ponudnika storitve iz druge države članice Unije, če seveda te nacionalne določbe veljajo za vse upoštevne subjekte, ki poslujejo na državnem ozemlju. Podobno mora nacionalna zakonodaja pravno in dejansko enako urejati subjekte, ki opravljajo storitve predvsem za državljane drugih držav članic Unije, na eni strani in subjekte, ki se osredotočajo na domače stranke na drugi strani (glej *mutatis mutandis* točko 16 sodbe Keck in Mithouard).
- [36] Razširjeni senat je prepričan, da če so taki (nediskriminatorni) pogoji izpolnjeni, uporaba pravil, ki prepovedujejo ali urejajo igranje iger na srečo na občinski ravni, kakor je v obravnavani zadevi, ne spada na področje uporabe člena 56 in naslednjih PDEU. Razširjeni senat opozarja, da je v obravnavani zadevi ponudniku – češka pravna oseba – prepovedano prirejanje iger na srečo samo v delu mesta, ki ima približno 50.000 prebivalcev. Prirejanje iger na srečo je še vedno dovoljeno v delu mesta, ki je izrecno omenjen v občinski uredbi. V tej zadevi nič ne kaže na to, da bi uredba, ki je zavezujoč splošni akt, imela drugačen pravni ali dejanski učinek na subjekte, ki opravljajo storitve predvsem za državljane drugih držav članic Unije (razširjeni senat pripomni, da vlagatelj revizije niti ne trdi, da opravlja storitve *predvsem* za tuje stranke).

IV. Sklep

[37] Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) zato Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje predloži ta vprašanja:

1. Ali se člen 56 in naslednji PDEU uporabijo za nacionalno zakonodajo (zavezujoč splošni akt v obliki občinske uredbe), ki prepoveduje določeno storitev v delu ene občine, samo zato, ker nekatere stranke ponudnika storitve, na katerega se ta zakonodaja nanaša, lahko pridejo ali pridejo iz druge države članice Unije?

Če je tako, ali samo zatrjevanje morebitne prisotnosti strank iz druge države članice zadostuje za to, da se začne uporabljati člen 56 PDEU, ali pa mora ponudnik storitve dokazati, da dejansko opravlja storitve za stranke, ki pridejo iz drugih držav članic?

2. Ali je za odgovor na prvo vprašanje pomembno, da:

(a) je morebitna omejitev svobode opravljanja storitev precej omejena tako v geografskem kot tudi v vsebinskem smislu (morebitna uporaba izjeme *de minimis*);

(b) se ne zdi, da nacionalna zakonodaja pravno in dejansko različno ureja položaj subjektov, ki opravljajo storitve predvsem za državljane drugih držav članic Evropske unije, na eni strani in subjektov, ki se osredotočajo na domače stranke na drugi strani?

[38] [...] (ni prevedeno) [nacionalni postopek]

[...] (ni prevedeno) [nacionalni postopek]

Brno, 21. marec 2019

[...] (ni prevedeno) [podpis]

[...]

DELOVNI DOKUMENT